

PRESUDA PO TUŽBI PORODICE POK. ESADA HADŽIĆA

Sudija podgoričkog Osnovnog suda Dejan Dragović donio je 26. decembra 2006. presudu u predmetu po tužbi supruge, kćerke, sestre i brata pok. Esada Hadžića koji je 22. maja 1992. godine protivzakonito lišen slobode u Ulcinju i 25. maja 1992. deportovan iz Herceg-Novog u koncentracioni logor vojske bosanskih Srba u Foču, gdje je vjerovatno ubijen. Njegovo tijelo nikada nije pronađeno.

Presudom je djelimično usvojen tužbeni zahtjev i dosuđeno kćerki 30.000 eura, supruzi 25.000 eura i sestri 15.000 eura naknade nematerijalne štete samo po osnovu smrti bliskog lica.

Odbijeni su tužbeni zahtjevi za naknadu nematerijalne štete po osnovu straha i povrede prava ličnosti, diskriminatornog, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja tužene RCG prema tužiocima zbog uskraćivanja informacija i nesprovođenja istrage o zločinu i sudbini Esada Hadžića od izvršenja zločina do danas. Odbijeni su i tužbeni zahtjevi supruge i kćerke za naknadu materijalne štete zbog izgubljenog izdržavanja.

U potpunosti je odbijen tužbeni zahtjev brata za naknadu nematerijalne štete.

Na presudu su se žalili i tužioci, kao i tužena RCG.

Pored toga što je u Presudi utvrđena odgovornost tužene za protivpravno lišenje slobode i smrt Esada Hadžića u logoru neprijateljske vojske u koji su ga protivzakonito izručili službenici tužene RCG („da ovo lice nije nezakonito upućeno na naznačeni prostor, bila bi mu ukazana odgovarajuća zdravstvena pomoć i ne bi nastupila štetna posljedica, kako po njega, tako i po njegovu porodicu“), što je zakonito odbijen prigovor zastarelosti i prihvaćen osnov za naknadu štete sestri pok. Esada Hadžića, u Presudi uopšte nije obrazloženo zbog čega je odbijen tužbeni zahtjev tužilaca za naknadu nematerijalne štete zbog:

- a) pretrpljenog straha tužilaca;
- b) povrede prava ličnosti tužilaca u vidu diskriminatornog, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja tužene prema njima zbog nesprovođenja efikasne istrage i krivičnog gonjenja odgovornih lica za prinudni nestanak pok. Esada Hadžića,

Nejasno je zbog čega je Sud zaključio da činjenica da je stric pok. Esada Hadžića, Munib Hadžić, poslednji put vidio svog bratanića u koncentracionom logoru u Foči, može biti dovoljna i odgovarajuća informacija za porodicu o sudbini njihovog supruga, oca i brata, te da može zamijeniti obavezu tužene da o razlozima njegovog lišenja slobode i konačnoj sudbini obavijesti njegove najbliže. Tužioci i ovom žalbom tvrde da im je tužena, koja je svojim nezakonitim radnjama uzrokovala nestanak Esada Hadžića, nanijela poseban oblik duševnog bola zbog toga što njeni ovlašćeni službenici četrnaest godina čute i nezakonito nesprovode krivičnu istragu u kojoj bi se rasvijetlila i sudbina njihovog supruga, oca i brata.

U ovom smislu i vještak u svom mišljenju od 13.10.2006, koje je Sud u potpunosti prihvatio, navodi: „U konkretnom slučaju koji se odnosi na gubitak Hadžić Esada vidljivo je da su se članovi porodice nalazili u stanju višegodišnjeg kontinuiranog stresa koji je uzrokovan okolnostima nedobijanja odgovarajućih informacija o sudbini pok. Esada, stresovi koji se javljaju prilikom raznih ekshumacija... Ne znajući konkretno šta se sa pok. Esadom desilo te ćutanje nadležnih pojačava težinu slučaja...“

Odbivši da zahtijevе tužilaca u pogledu povrede prava ličnosti procjeni primjenjujući međunarodne standarde ljudskih prava koji su obavezujući i za tuženu Republiku Crnu Goru kao što su:

- čl. 7 Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima,
- čl. 3 Evropske konvencije o ljudskim pravima,
- čl. 5 i 2 Evropske konvencije o ljudskim pravima,

i tumačenje navedenih odredbi u praksi Evropskog suda za ljudska prava i Komiteta za ljudska prava, Sud je pogrešno primjenio materijalno pravo.

U prilog ovoj tvrdnji, žalbi smo priložili i Izvještaj međunarodno priznate nevladine organizacije za zaštitu ljudskih prava *Amnesty International* „Crna Gora - pravo na obeštećenje i reparacije porodica nestalih lica“, objavljen 21. decembra 2006. godine, koji takođe sadrži prikaz međunarodnog prava relevantnog za predmet ovog spora, koje Sud nije primjenio u ovom predmetu.

Dosuđena visina naknade nematerijalne štete ne odgovara pravnoj prirodi i svrsi naknade nematerijalne štete koju su trpe tužioci koji su i sami žrtve ratnog zločina (u ovom smislu vidjeti spisima predmeta priloženu Rezoluciju Generalne skupštine UN br. 60/147) pa se dosuđenjem ovako niskog iznosa naknade dalje narušava psihička ravnoteža tužilaca i intenziviraju njihovi duševni bolovi. Šteta nanijeta izvršenjem ratnog zločina, koji je doveo do prinudnog nestanka i smrti supruga, oca i brata tužilaca, kao i time što ni poslije četrnaest godina od izvršenja zločin nije istražen i kažnjen, predstavlja izuzetak koji neobuhvataju orijentacioni stavovi Višeg suda u Podgorici iz 2004. godine, na koje se Sud pozvao u Presudi.

Sud je olako odbio zahtjev za naknadu materijalne štete uslijed izgubljenog izdržavanja supruzi i kćerki pok. Esada Hadžića, inače nesporno ranije zaposlenog automehaničara, zbog toga što nije predloženo finansijsko vještačenje, bez čega navodno sud nikako nije mogao procjeniti materijalni gubitak koju tužilje, nezaposlena supruga i kćerka, nezaposleni student, trpe zbog smrti njihovog supruga i oca. Tako je tužiljama uskraćeno pravo na sudsku zaštitu u veoma važnom dijelu njihovog tužbenog zahtijeva, o kome je sud na osnovu svih raspoloživih pisanih i drugih dokaza mogao odlučiti u skladu sa zakonom po slobodnoj ocjeni, a ne presuditi u korist tužene koja je i proglašena odgovornom za smrt Esada Hadžića.